

VU Research Portal

Het recht door de ogen van de tv-kijker

Jansen, R.H.

published in

Ars aequi

2014

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Jansen, R. H. (2014). Het recht door de ogen van de tv-kijker. *Ars aequi*, 798-800.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

HET RECHT DOOR DE OGEN VAN DE TV-KIJKER

Robert Jansen*

Aanval aan de borreltafel; wat kunt u verwachten?

Het recht is regelmatig onderwerp van belangstelling in de (landelijke) media. Helaas is er niet altijd voldoende ruimte om zaken helemaal uit te diepen en vaak moet de tv-kijker het doen met korte stukjes waarin alle juridische nuances versimpeld worden uitgelegd door mensen die niet altijd de juiste terminologie hanteren of over de benodigde achtergrondkennis beschikken. Alles voor de kijker, die zo snel mogelijk de – liefst een beetje pikant aangezette – essentie van het conflict moet begrijpen. Ik kan mij dan ook voorstellen dat de *Ars Aequi*-lezer na een korte tête-à-tête met het beeldscherm afhaakt om vervolgens de authentieke, primaire bronnen te raadplegen teneinde zo veel mogelijk op de hoogte te blijven van de actuele *ins* en *outs*. Dit geeft u evenwel een achterstand bij het regelmatig voorkomende borrelpraatoffensief, waarin u onverhoeds genoodzaakt wordt uw mening te geven over allerlei vermeende juridische schandalen. Om u enigszins op weg te helpen, volgt hier een overzicht van fictieve nieuwsgaring zoals die aan de tv-kijker zou kunnen zijn meegedeeld. Ten behoeve van een adequate voorbereiding is ervoor gekozen dicht bij de vaak gehanteerde terminologie, suggestieve berichtgeving en juridische onzuiverheden te blijven.

Vaak moet de tv-kijker het doen met korte stukjes waarin alle juridische nuances versimpeld worden uitgelegd door mensen die niet altijd de juiste terminologie hanteren of over de benodigde achtergrondkennis beschikken

Nieuwe bewijslast in driefvoudige moordzaak Rolde

Goed nieuws voor de leden van het Openbaar Ministerie te Drenthe. Na langdurig beraad hebben sporenonderzoekers nieuwe bewijslast gevonden

waardoor het beruchte 'Rolder drama' – tot voor kort een *cold case* – in een geheel ander daglicht is komen te staan. Dankzij de nieuwe bewijslast is het namelijk niet meer de officier van justitie die moet aantonen dat de verdachte Thijs V. de moorden heeft gepleegd, maar V. en zijn advocaat zullen de rechter ervan moeten overtuigen dat V. *onschuldig* is. Op de vraag of deze gewijzigde procedurele omstandigheid geen strijd oplevert met de onschuldpresumptie zoals onder meer in Europese regelgeving is vastgelegd, antwoordt de zaaksofficier: 'Nee, hoor. Het uitgangspunt in Nederland luidt namelijk "wie stelt moet bewijzen" en omdat V. stelt onschuldig te zijn, is het aan hem en zijn advocaat om dat aannemelijk te maken.' Het Hooggerechtshof in Den Haag zou recent zijn goedkeuring hebben gegeven met betrekking tot deze werkwijze.

Openbaar Ministerie blundert in verkeerszaak

Een vormfout heeft ertoe geleid dat de zaak tegen Linda S., die vorig jaar met 217 kilometer per uur werd geflitst op de A2 bij Echt, op last van de rechter moet worden geseponeerd. Op een onoplettend moment had de verantwoordelijke parketsecretaris te snel de komma op haar toetsenbord gevonden, waardoor S. in de officiële aanklacht werd verweten 21,7 kilometer per uur te hebben gereden, terwijl 100 de maximaal toegestane snelheid betrof. De bestuurster heeft een advocaat in de arm genomen om de mogelijkheid tot schadevergoeding te verkennen. De blunderende parketsecretaris is op non-actief gesteld. Verschillende Tweede Kamerleden spraken naar aanleiding van het voorval hun verbazing uit over het feit dat geen van de betrokken OM'ers is bestraft, en vroegen de minister van Veiligheid en Justitie om opheldering. In zijn repliek stelde Opstelten: 'De details moet ik u schuldig blijven omdat ik niet op het arrondissementsparket aanwezig was op het cruciale moment. Voor het overige betreft het zaaksgevoelige informatie waarover ik in dit stadium geen verdere helderheid kan verschaffen. Wel kan ik u mededelen dat deze zaak tot op de bodem zal worden uitgezocht, net zo lang tot de onderste steen boven komt. Daar wordt met man en macht aan gewerkt door een uitstekend team van ervaren professionals.'

* Mr. R.H. Jansen is docent strafrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Kort groen recht

In de Rechtbank Almelo is een kantonrechter met succes gewraakt nadat bekend werd dat zij de politieke partij GroenLinks een warm hart toedraagt met onder meer haar lidmaatschap. Nog voordat zij het verhaal van beide partijen had aangehoord in de zaak met betrekking tot een over de schutting hangende tak van een vierendertig jaar oude populier, verweet de eigenaar van de schutting de kantonrechter niet in staat te zijn het geschil objectief te beoordelen. Het is nog onbekend of de raadvrouw bereid is haar lidmaatschap op te zeggen.

Bertus Hendriks, gastheer van het befaamde etentje in de zaak Wilders, is voor een deel teruggekomen op zijn eerdere verklaring: 'Ik heb indertijd gezegd dat de van het hoofdgerecht deel uitmakende rollade werd vergezeld van snijbonen, terwijl dat in werkelijkheid kousenband is geweest.' Recent werd Hendriks herinnerd aan de aanzienlijk kortere kooktijd van de werkelijk gegeten peulvrucht, waarop hij direct contact opnam met de betrokken instanties.

Televisieprogramma (*te*)*Recht* bracht recent aan het licht dat bij een derde van alle aanvragen voor een kapvergunning niet de volledige procedure wordt doorlopen. Zo maakt de bezwaarcommissie geregeld geen gebruik van de mogelijkheid ter plekke een zogenaamde schouw te verrichten, aan de hand waarvan de commissieleden zelf kunnen beoordelen of de korsthoutskoolzwam meer dan wel minder dan de helft van de boomstam heeft geconsumeerd. 'In de juridische wereld geldt dat als een doodzonde', aldus de hoofdredacteur van het programma in reactie op de commotie die ontstond naar aanleiding van de televisie-uitzending op 12 maart jongstleden.

Verfilming gerechtelijke dwaling

De gehele procedure in de zaak tegen de onterecht van meervoudige moord met voorbedachten rade verdachte Lucia de B. is verfilmd. De gerechtelijke dwaling kwam aan het licht doordat de ambitieuze en duurbetaalde parketsecretaris Judith Jansen – nadat zij een boek over haar met *cum laude* bekroonde scriptie schreef – een mysterieus rapport uit Straatsburg overhandigde aan De B. die op dat moment haar gevangenisstraf uitzat. Bij het hof vergiste de bode zich door de zaak uit te roepen aan de hand van de woorden 'de rechtbank', waarna verschillende bewijsproblemen konden worden omzeild door enkele cruciale punten van de tenlastelegging af te halen. Nadat de Hoge Raad de herzieningsprocedure had afgewezen, volgde een vrijspraak door het hof.

Ontvankelijkheid in hoger beroep

De procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden heeft een vordering gedaan tot casuatie in het belang der wet. Nadat de eigenaar van camping De Weide in eerste aanleg in het ongelijk was gesteld, tekende deze hoger beroep aan bij het gerechtshof. De meervoudige kamer van het hof verklaarde de campingbaas bij aanvang niet-ontvankelijk in zijn hoger beroep omdat de voorzitter van de rechtbank blijkens het proces-verbaal bij het sluiten van het onderzoek ter terechtzitting in eerste aanleg de volgende woorden zou hebben gebruikt: 'Dit is mijn uitspraak en daar moet u het mee doen.' De procureur-generaal erkent in zijn voordracht dat daarmee de weg voor verdere geschilbeslechting lijkt te zijn afgesloten, maar stelt zich op het standpunt dat in een zaak als deze het rechtsbeginsel 'lites finiri oportet' ('de wet is hard, maar zo is de wet') niet opgaat.

Gelukkig lijkt de vroegere kritiek dat de rechtenstudie 'voor de avonduren' is en neerkomt op 'een verzameling regels uit het hoofd leren' behoorlijk te zijn gedoofd en spreken juridische conflicten tegenwoordig vaak tot de verbeelding

Tot slot: twee adviezen

Het is voor een (studerend) jurist niet altijd gemakkelijk om aan de omgeving uit te leggen waarom het recht op een bepaalde manier in elkaar zit. Gelukkig lijkt de vroegere kritiek dat de rechtenstudie 'voor de avonduren' is en neerkomt op 'een verzameling regels uit het hoofd leren' behoorlijk te zijn gedoofd en spreken juridische conflicten tegenwoordig vaak tot de verbeelding. Helaas lijkt geregeld de verkeerde verbeelding te worden aangesproken (niet zelden onder invloed van suggestieve nieuwsgaring), waardoor de last om alle ogenschijnlijke oneerlijkheden glad te strijken komt te liggen bij degene die het recht bestudeert. Voor hen heb ik twee adviezen: 1. *choose your battles*. Gelijk krijgen – want om gelijk *hebben* gaat het natuurlijk helemaal niet in dergelijke discussies – kan nu eenmaal niet altijd; 2. dreigt u schaakmat te worden gezet, volsta dan met een volstrekt irrelevant adagium uit een vreemde taal en verwijst zo veel mogelijk naar niet-bestaande onderzoeken.